

Lausuntopyyntö HE YO- ja AMK-lain muuttamiseksi

1. Lausunnonantaja:

Vastaajien määrä: 1

Lausunnonantajan nimi (organisaatio)	Lausunnon lähettäjä (henkilö)	Puhelinnumero	Sähköpostiosoite
Helsingin yliopiston ylioppilaskunta	Heikki Isotalo	050 543 8458	heikki.isotalo@hyy.fi

Lausunnonantaja

2. Tampere3

Vastaajien määrä: 1

	kyllä	ei	ei kantaa	Yhteensä	Keskiarvo
Lausunnonantajan näkemys	0	0	1	1	3

3. Mitä hyötyjä yhdistymisellä saavutettaisiin? Liittykö yhdistymiseen uhkia?

Vastaajien määrä: 1

- Tampereen yliopiston ja Tampereen teknillisen yliopiston yhdistyminen uudeksi säätiöyliopistoksi ei ole periaatteellisella tasolla ongelma.

Yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen kasvava yhteistyö on lähtökohtaisesti hyvä asia. Etenkin pienemmillä korkeakoulupaikkakunnilla on saatavissa synergiahyötyjä sekä tilojen että yhteistyössä toteutetun opetuksen suhteen. Nykylaki mahdollistaa paljon pidemmälle menevän yhteistyön kuin korkeakoulut ovat hyödyntäneet. Kehitystä ei tulisi ajaa lainsäädäntö edellä, vaan korkeakoululähtöisesti. Tampere3:n suhteen olisi ollut perustellumpaa laatia erityislaki valtakunnallisen lainsäädännön sijasta, sillä hanke on kokeiluluontoinen ja poikkeaa korkeakoulujen normaalista kehittämistyötä.

Yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen toiminnallinen lähentäminen on ristiriidassa korkeakoulujen organisaatorakenteen suhteen. Yliopiston opiskelijoilla on sekä julkisoikeudellisissa- että säätiöyliopistoissa erilaiset lailliset oikeudet vaikuttaa korkeakoulun toimintaan (yliopistodemokratia ja hallintoon osallistuminen) verrattuna osakeyhtiömuotoisiin ammattikorkeakouluihin. Yliopistoissa tutkinto-oikeus puolestaan myönnetään ammattikorkeakouluista poiketen lähes aina ylempään korkeakoulututkintoon. Mikäli kahden eri muotoisen korkeakoulun opiskelijat aloittavat opintonsa yhteisissä tiloissa, samoilla kursseilla ja samojen palveluiden piirissä, on vaarana väärinkäsitykset opiskelijoiden oikeuksien suhteen. On myös relevantti kysymys kuinka hyvin opiskelija hahmottaa hakiessaan, mitä eroa sillä on, otetaanko hänet sisään Tampereen uuteen yliopistoon vai ammattikorkeakouluun.

Kuten Yliopistolakiuudistuksen vaikutusten arviointi (2016) osoittaa, johtajakeskeisyys on korostunut yliopistojen hallinnoissa ja yhteisö kokee vaikutusmahdollisuksiensa pienentyneen. Erityisesti johtajien valinnassa olisi siis tärkeää osallistaa keskeiset yliopistoyhteisön ryhmät. Tampereen yliopiston ja Tampereen teknillisen yliopiston yhdistymisprosessiin liittyy ongelmia, jotka vaarantavat yliopistodemokratian toteutumisen. Esimerkiksi uuden säätiöyliopiston hallituksen valinta ei voi olla yhdistyvien yliopistojen hallitusten tekemä, sillä se siirtäisi pääosan vallasta yliopistoyhteisön ulkopuolisille ryhmille. Sama pätee hallituksen valintaa valmistelevaan nimityskomiteaan: enemmistön sen jäsenistä tulee olla yliopistoyhteisön sisäisiä. Säätiön säännöissä ei myöskään voi määritellä yliopiston sisäisistä asioista, jotka kuuluisivat yliopiston omien

johtosääntöjen piiriin.

4. Pidätkö ehdotusta siirtymän toteuttamistavasta (voimaanpanolaki) kannatettavana?

Vastaajien määrä: 1

	kyllä	ei	ei kantaa	Yhteensä	Keskiarvo
Lausunnonantajan näkemys	0	1	0	1	2

5. Muutosehdotukseenne voimaanpanolain säännöksiin ja perusteluihin:

Vastaajien määrä: 1

- Uuden yliopiston hallituksen tulisi olla monijäsenisten toimielinten valitsema. Nimityskomiteassa tulisi olla enemmistö yliopistoyhteisön sisäisillä ryhmillä. Lain mukaan yliopiston johtosääntöön kuuluvat asiat tulee poistaa säätiön säännöistä.

6. Opetusyhteistyö

Vastaajien määrä: 1

	kyllä	ei	ei kantaa	Yhteensä	Keskiarvo
Lausunnonantajan näkemys	0	1	0	1	2

7. Mitä hyötyjä ja haittoja säännöksestä seuraisi?

Vastaajien määrä: 1

- Kirjaus joka edellyttää "pääosan" koulutusvastuuseen kuuluvan opetuksen järjestämisestä on liian väljä. Se mahdollistaa 49 prosentin ulkoistamisen, mikä vaarantaa korkeakoulututkinnon oman profiilin erottumisen.

Vaikka paperilla yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen laadunhallintajärjestelmät ovat yhtenevät, on korkeakoulukohtaisissa laatukäytännöissä huomattavia eroja. Esimerkiksi opiskelijoiden antaman kurssipalautteen hyödyntäminen koulutusohjelmien kehittämisessä perustuu suurelta osin korkeakoulun omaan kulttuuriin ja palautteenkeruujärjestelmiin. Valtakunnalliset palautteet eivät vielä yksinään takaa koulutusohjelmakohtaista laatua, vaikka ne kertovatkin korkeakoulun laatukulttuurista yleisellä tasolla. Opiskelijoiden osallistuminen yliopistohallintoon, valmisteluryhmiin ja opetussisältöjen kehittämiseen vaikuttaa myönteisesti myös opetuksen tasoon. Lakitasoinen säätely osallistumisesta on kuitenkin vähäistä ja korkeakoulukohtaiset erot suuria. Ehdotus ei yksilöi riittävällä tarkkuudella, millä keinoilla opetusta ulkoistava korkeakoulu varmistaa laadun säilymisen.

Lakiesitys ei myöskään huomioi yliopistoyhteisön merkitystä. Jos koulutusvastuuseen kuuluvia sisältöjä ulkoistetaan opetettavaksi toiselle korkeakoululle, se vaikeuttaa opiskelijan kiinnittymistä juuri oman yliopistonsa tutkimusyhteisöön. Humboldttilaisen yliopiston ideaaliin kuuluu se, että opetuksella ja tutkimuksella on kiinteä yhteys. Ulkoistamalla opetusta vaikeutetaan myös opiskelijoiden ohjausta ja neuvontaa, sillä opiskelijaneuvonnan tulee hallita useiden eri korkeakoulujen käytänteet. Kasvava tarve ohjausresurssille syö puolestaan uudistuksen yhteydessä esitettyjä synergiahöytyjä.

8. Muutosehdotukseenne opetusyhteistyötä koskevaan säännösluonnokseen ja sen perusteluihin:

Vastaajien määrä: 1

- Koulutusvastuun ulkoistamisesta tulisi luopua. Opetusyhteistyötä voi jatkossakin tehdä nykyisen yliopistolain ja ammattikorkeakoululain pohjalta.

9. Koulutuksen siirto

Vastaajien määrä: 1

	kyllä	ei	ei kantaa	Yhteensä	Keskiarvo
Lausunnonantajan näkemys	0	1	0	1	2

10. Mitä hyötyjä ja haittoja säännöksestä seuraisi?

Vastaajien määrä: 1

- Kolmen vuoden siirtymä voi olla ongelmallinen esimerkiksi perheellisten tai pidempää sairauslomaa pitäneiden opiskelijoiden kohdalla. Kaupungista toiseen muuttamisella voi olla myös taloudellisia vaikutuksia ja orientaatio uuteen korkeakouluun voi viivästyttää valmistumista. Jatkuva muutto kuormittaa tutkitusti myös lapsia.

Hakiessaan korkeakouluun opiskelemaan opiskelija myös olettaa valmistuvansa samaisesta korkeakoulusta. Hakutilanteessa opiskelijan ei ole myöskään mahdollista arvioida, tullaanko hänen valitsemansa koulutusala siirtämään toiseen korkeakouluun vielä hänen opintojensa aikana. Korkeakouluilla on kasvavissa määrin erilainen profiili ja se missä korkeakoulussa opiskelija opiskelee voi vaikuttaa hänen vaihto-opinto- ja työharjoittelumahdollisuuksiinsa. Myös korkeakoulujen tarjoamat sivuainemahdollisuudet eroavat toisistaan huomattavasti.

Nykyinen laki on turvannut paremmin opiskelijan oikeudet edellä mainituilta osin. Vaikka opiskelijan oikeus suorittaa opinnot loppuun omassa korkeakoulussa on hidastanut valtakunnallista rakenteellista kehittämistä, ei se ole estänyt sitä tykkäänään. Yliopistojen kehittämistä on muutenkin syytä tehdä pidemmällä aikajänteellä kuin yhteen hallituskauteen sitoen.

11. Muutosehdotukseenne koulutuksen siirtoa koskevaan säännösluonnokseen ja sen perusteluihin:

Vastaajien määrä: 1

- Siirron pitäisi lisätä opiskelijan opintojen mahdollista suoritusaikaa vähintään vuodella, jotta opintojen etenemiseen aiheutuva haitta huomioitaisiin.

Koulutuksen siirron yhteydessä opiskelijalla pitäisi olla myös mahdollisuus valita hänen nykyisestä korkeakoulustaan toinen lähiala, johon hän voi oman korkeakoulun sisällä siirtyä sen sijaan että hän siirtyy toiseen korkeakouluun. Näin opiskelija voisi tehdä valinnan suosiiko hän täsmälleen samalla opintosuunnalla vai samassa korkeakoulussa jatkamista. Näin estettäisiin tilanne, jossa esimerkiksi perheellinen opiskelija joutuu muuttamaan paikkakunnalta toiselle ilman vaihtoehtoa.

12. Ammattikorkeakoulujen hallintokieli

Vastaajien määrä: 1

	kyllä	ei	ei kantaa	Yhteensä	Keskiarvo
Lausunnonantajan näkemys	0	0	1	1	3

13. Mitä hyötyjä ja haittoja säännöksestä seuraisi?

Vastaajien määrä: 1

- Ylioppilaskunta ei koe tarvetta kommentoida ammattikorkeakoulujen hallintokieltä.

14. Muutosehdotukseenne ammattikorkeakoulujen hallintokieltä koskevaan säännösluonnokseen ja sen perusteluihin:

Vastaajien määrä: 1

- Ylioppilaskunta ei koe tarvetta kommentoida ammattikorkeakoulujen hallintokieltä.

15. Muuta lausuttavaa ehdotuksesta

Vastaajien määrä: 1

- Taustoitus keskittyy liian suurelta osin Tampere3:n vaikutusarviointiin eikä huomioi riittävästi sitä, että kyseessä on valtakunnallinen lainsäädäntö. Esitetyt muutokset vaikuttavat keskeisellä tavalla yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen rooleihin ja mahdollistavat pitkälle menevää rakenteellista kehittämistä. Muutos ei välttämättä ole puhtaasti kielteinen, mutta se edellyttää kattavampaa valmistelutyötä ja monipuolisempaa vaikutusten arviointia taloudellisen näkökulman ohella. On myös epä johdonmukaista, että lainsäädäntötyö etenee ennen kuin OKM:n käynnistämä korkeakouluvisio on tuottanut pitkän tähtäimen tavoitetilaa.